

Asia: Lausuntopyyntö/Taikkonevan tuulivoimapuistohankkeen osayleiskaava, Siikalatva

Siikalatvan kunta
siikalatvan.kunta@siikalatva.fi

Lausunto

1 Johdanto

Prokon Wind Energy Finland Oy suunnittelee 41 voimalan tuulivoimapuistoa Siikalatvan kuntaan Taikkonevan alueelle. Hankealue sijoittuu Pulkkilan taajaman luoteispuolelle rajautuen länsipuoleltaan Fingridin voimajohtoon ja suunnitteilla olevaan Leuannevan tuulivoimapuistoon. Hankealueen laajuus on n. 5100 ha. Alue on pääosin metsätalousojitettua suota, lukuun ottamatta alueen koillisreunaan sijoittuvia peltoalueita. Sähkön siirron osalta tässä vaiheessa hanketta tarkastellaan yhtä reittiä, jonka pituus on n. 29,5 km. Tämä lausunto on samansisältöinen Luonnonvarakeskuksen hankkeen YVA-selostuksesta antaman lausunnon kanssa.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Linnustokartoitusten osalta Luke näkee puutteena, että hankkeessa ei ole toteutettu sähkönsiirtoreiteille lintukartoituksia. Selostuksesta ei saa kovin selvää kuvaa pesimälinnustokartoituksessa käytetyistä menetelmistä. Pistelaskennan osalta Luke kuitenkin huomauttaa, että tällaisella rajatulla alueella, jolta tarvitaan kattavaa tietoa linnustosta, luonnollinen vaihtoehto olisi koko alueen kattava kartoituslaskenta. Tämän menetelmän tavoitteena on kartoittaa alueen kaikki linnut.

Luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Lisäksi on syytä huomioida, että koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella.

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Vaikutusten arvioinnissa olisi tullut huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Selostuksessa todetaan, että hankealueella on varsin runsas metsokanta ja alueelta löydettiin yksimerkittävä n. 10 kukon soidinpaikka. Tämä on otettu suunnittelussa huomioon ja lähimmät voimalat sijaitsevat yli km etäisyydellä soidinpaikasta.

Luke huomauttaa kuitenkin, että tämänhetkisen kirjallisuuden valossa törmäysriskin lisäksi metsäkanalinnut saattavat välttää tuulivoimalaa ympäröivää aluetta tai käyttää sitä vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi siis myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes et al. 2020A). Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuisivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2020B). Täten tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle, vaan vaikutuksia metsäkanalintujen lisääntymiseen saattaa syntyä myös soidinalueiden ulkopuolella ja myös pitkällä tähtäimellä.

Selostuksessa vaikutusten arvioinnissa metsäkanalintujen törmäykset arvioidaan melko harvinaisiksi yksittäistapauksiksi, joilla ei todennäköisesti ole laajempaa vaikutusta alueen metsäkanalintukantoihin, etenkin alueella harjoitettavan metsästyksen ja metsätalouden voimakkaammat vaikutukset huomioiden. Luke näkee, että on tärkeää huomioda, että nämä vaikutukset tulevat alueen metsätalouden aikaansaamien vaikutusten lisäksi. Eikä siten vertailu eri tekijöiden välillä välttämättä ole mielekäästä tai tarpeellista vaikutusten arvioinnin osalta.

Selostuksen mukaan hankealueelta ja/tai sen läheisyydestä tiedetään karhun talvipesäalueita ja lähistöltä on löydetty myös susien pesäpaikkoja. Hankealue sijoittuu Pulkkilan susireviirille. Luke näkee, että näiden selvitysten perusteella on hyvin mahdollista, että hankealue sijoittuu suurpedoille lisääntymisen ja levähtämisen kannalta tärkeään elinympäristöön.

Tässä selostuksessa tartutaan Luken näkemyksen mukaan hyvin laajamittaisen tuulivoimarakentamisen potentiaaliin yhteisvaikutuksiin. Lisäksi selostuksessa ehdotetaan, että vaikutusten lieventämiseksi hanketoimijoiden olisi syytä yhdessä hahmotella ratkaisuja, joilla suojelualueverkostojen talousmetsäalueet pysyisivät yhtenäisinä ja monimuotoisina, jotta vaikutukset eläinlajistoon pysyisivät kohtuullisella tasolla. Luke näkee, että tämä olisi suositeltavaa ja tärkeää.

Selostuksessa todetaan, että yhteisvaikutukset muiden läheisten hankkeiden kanssa ovat Taikkonevaa läheisimpien maiseman arvokohteiden osalta erittäin merkittävät. Voimaloita maisemassa näkyy korkeimmillaan jopa sata. Selostuksessa todetaan myös se, että tunnistetulle ekologiselle yhteydelle sijoittuu useita muitakin hankkeita. Selostuksessa todetaan, että oleellisia vaikutuksia eläimistöille on todettu olevan yhtenäisten metsäalueiden pirstoutuminen ja ihmistoiminnan lisääntyminen, jotka Taikkonevan hankkeessa on arvioitu lisääntyvän kohtalaisesti nykytilanteeseen verrattuna. Lisäksi todetaan, että tämä vaikutus kertaantuu, mikäli muut hankkeet toteutuvat, sillä laaja tuulivoima-alue kattaisi kauttaaltaan metsäalueen, joka on ympäröiviä alueita vähätiestöisempi ja yhtenäisempi. Jolloin selostuksessa nähdään vaikutuksia kohdistuvan mahdollisesti esim. sudelle, jonka reviirille sijoittuu useita hankkeita. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti mahdolliset yhteisvaikutukset arvioidaan selostuksessa suureksi.

Selostuksen mukaan lähimmät Natura-alueet ja suojelualueet sijoittuvat riittävän etäälle hankealueesta ja Natura-alueiden suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin ei kohdistu merkittäviä vaikutuksia.

Selostuksessa todetaan myös, että eri aikaan rakentaminen (samoille alueille sijoittuvien eri tuulivoimahankkeiden välillä) jättää eläimillä mahdollisuuden siirtyä rauhallisemmille alueille. On tärkeää huomioida kuitenkin, että tapauksissa, joissa elinympäristö muuttuu lajille käyttökelvottomaksi ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Hieman pidemmällä, muutaman vuoden aikavälillä, voi olla yhdentekevää populaatiotasolla, siirtyikö yksilöt muualle vai kuolivatko ne heti.

Lisäksi on syytä huomioida, että eri aikoihin rakentuvat hankkeet myös toisaalta pitävät alueellisesti häiriötilaa yllä ajallisesti pidempään. Lisäksi liitteen IV lajin osalta tulee huomioida se, että lajin yksilöihin ei tule luonnonsuojelulain mukaan kohdistua sellaista häiriötä, joka saisi yksilöt edes tilapäisesti siirtymään muualle.

Hankealue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan tärkeimpien metsäpeura-alueiden läheisyyteen (esim. Veneneva-Pelson Natura-alue ja Pelson luonnonpuisto). Kuten selostuksessakin on tunnistettu, Luke painottaa sitä, että hankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota Natura-verkoston yhteyksien säilyttämiseen. Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute. Lisäksi metsäpeuran osalta on tärkeää huomioida, että metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisematon Natura2000 alueiden päivitys – metsäpeura, (Lajitieto.fi). Näiden huomioiminen yhteisvaikutuksissa ja erityisesti yhteyksien säilyttämisessä on myös tärkeää.

3 Lausunnon tiivistelmä

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Vaikutusten arvioinnissa olisi tullut huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle, vaan vaikutuksia metsäkanalintujen lisääntymiseen saattaa syntyä myös soidinalueiden ulkopuolella ja myös pitkällä tähtäimellä. Selostuksen mukaan hankealueelta ja/tai sen läheisyydestä tiedetään karhun talvipesäalueita ja lähistöltä on löydetty myös susien pesäpaikkoja. Hankealue sijoittuu Pulkkilan susireviirille. Luke näkee, että näiden selvitysten perusteella on hyvin mahdollista, että hankealue sijoittuu suurpedoille lisääntymisen ja levähtämisen kannalta tärkeään elinympäristöön. Tässä selostuksessa tartutaan Luken näkemyksen mukaan hyvin laajamittaisen tuulivoimarakentamisen potentiaaliin yhteisvaikutuksiin. Lisäksi selostuksessa ehdotetaan, että vaikutusten lieventämiseksi hanketoimijoiden olisi syytä yhdessä hahmotella ratkaisuja, joilla suojelualueverkostojen talousmetsäalueet pysyisivät yhtenäisinä ja monimuotoisina, jotta vaikutukset eläinlajistoon pysyisivät kohtuullisella tasolla. Luke näkee, että tämä olisi suositeltavaa ja tärkeää.

Selostuksessa todetaan, että yhteisvaikutukset muiden läheisten hankkeiden kanssa ovat Taikkonevaa läheisimpien maiseman arvokohteiden osalta erittäin merkittävät. Selostuksessa todetaan myös se, että tunnistetulle ekologiselle yhteydelle sijoittuu useita muitakin hankkeita. Luke huomauttaa, että IV-liitteen lajien osalta tulee huomioida se, että lajin yksilöihin ei tule luonnonsuojelulain mukaan kohdistua sellaista häiriötä, joka saisi yksilöt edes tilapäisesti siirtymään muualle. Hankealue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan tärkeimpien metsäpeura-alueiden läheisyyteen. Kuten selostuksessakin on tunnistettu, Luke painottaa sitä, että hankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota Natura-verkoston yhteyksien säilyttämiseen. Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 05.06.2024 klo 11:59:27.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: